

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 16 april 2026 *

”Begäran om förhandsavgörande – Rättsligt samarbete på privaträttens område – Domstols behörighet och erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område – Förordning (EU) nr 1215/2012 – Särskilda behörighetsbestämmelser – Artikel 8 led 1 – Flera svarande – ’Tillräckligt nära samband’ mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom ska vara påkallad – Begreppet ’tillräckligt nära samband’ – Begreppet ankarsvarande – Överträdelse av artikel 101 FEUF – Direktiv 2014/104/EU – Ersättning för skador till följd av en kartell – Begreppet företag – Moderbolagets ansvar och ett dotterbolags ansvar – Kommissionsbeslut – Beslut av en nationell konkurrensmyndighet – Skada som uppstått utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)”

I de förenade målen C-672/23 och C-673/23,

angående två beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, från Gerechtshof Amsterdam (Appellationsdomstolen i Amsterdam, Nederländerna), av den 19 september 2023 som inkom till domstolen den 13 november 2023, i målen

Electricity & Water Authority of the Government of Bahrain,

GCC Interconnection Authority,

Kuwait Ministry of Electricity and Water,

Oman Electricity Transmission Company SAOC

mot

Prysmian Netherlands BV,

Draka Holding BV,

Prysmian Cavi e Sistemi Srl,

Pirelli & C SpA,

Prysmian SpA,

The Goldman Sachs Group Inc.,

* Rättegångsspråk: nederländska.

ABB BV,

ABB Holdings BV,

ABB AB,

ABB Ltd,

Nexans Nederland BV,

Nexans Cabling Solutions BV,

Nexans Participations SA,

Nexans SA,

Nexans France SAS (C-672/23),

och

Smurfit Kappa Europe BV,

Smurfit International BV,

Smurfit Kappa Italia SpA,

DS Smith Italy BV,

DS Smith plc,

DS Smith Packaging Italia SpA,

DS Smith Holding Italia SpA,

Toscana Ondulati SpA

mot

Unilever Europe BV,

Unilever Supply Chain Company AG,

Unilever Italy Holdings Srl (C-673/23),

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden F. Biltgen (referent), domstolens vice ordförande T. von Danwitz, tillika tillförordnad domare på första avdelningen, samt domarna I. Ziemele, A. Kumin och S. Gervasoni,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: handläggaren A. Lamote,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 23 januari 2025,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Electricity & Water Authority of the Government of Bahrain, GCC Interconnection Authority, Kuwait Ministry of Electricity and Water och Oman Electricity Transmission Company SAOC, genom J.W. de Jong, advocaat,
- Prysmian Netherlands BV, Draka Holding BV, Prysmian Cavi e Sistemi Srl och Prysmian SpA, genom R.T. Bolland, J.S. Kortmann, A. van Vugt och R. Wesseling, advocaten,
- Pirelli & C SpA, genom P.N. Malanczuk, E. Mattioli, M.J. Schaufeli och J.P. van der Klein, advocaten, samt I. Perego och M. Roberti, avvocati,
- The Goldman Sachs Group Inc., genom D.A.M.H.W Strik, advocaat,
- ABB BV, ABB Holdings BV, ABB AB och ABB Ltd, genom W. Knibbeler, M.H.J.M. Immerzeel, E. Di Pangrazio, A. Schurink och M. Sinninghe Damsté, advocaten,
- Nexans Nederland BV, Nexans Cabling Solutions BV, Nexans Participations SA, Nexans SA och Nexans France SAS, genom H.M. Cornelissen, A. Knigge och R. van Dijken, advocaten,
- Smurfit Kappa Europe BV, Smurfit International BV, Smurfit Kappa Italia SpA, genom O.W. Brouwer, E. Di Pangrazio, A. Schurink och M. Sinninghe Damsté, advocaten,
- DS Smith Italy BV, DS Smith plc, DS Smith Packaging Italia SpA, DS Smith Holding Italia SpA och Toscana Ondulati SpA, genom M.G. Bredenoord-Spoek, J.K. de Pree och S.J. The, advocaten,
- Unilever Europe BV, Unilever Supply Chain Company AG och Unilever Italy Holdings Srl genom R.J.G. Lamberti, C.C.A. van Rest och H.J. Vanderveen, advocaten,
- Europeiska kommissionen, genom S. Noë, W. Wils och C. Zois, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 3 april 2025 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Respektive begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 8 led 1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).
- 2 Den ena begäran har framställts i ett mål mellan, å ena sidan, Electricity & Water Authority of the Government of Bahrain, GCC Interconnection Authority, Kuwait Ministry of Electricity and Water och Oman Electricity Transmission Company SAOC (dessa fyra företag nedan gemensamt kallade EWAGB m.fl.) och, å andra sidan, Prysmian Netherlands BV, Draka Holding BV, Prysmian Cavi e Sistemi Srl, Pirelli & C SpA, Prysmian SpA, The Goldman Sachs Group Inc., ABB BV, ABB Holdings BV, ABB AB, ABB Ltd, Nexans Nederland BV, Nexans Cabling Solutions BV, Nexans Participations SA, Nexans SA och Nexans France SAS (dessa femton företag nedan gemensamt kallade Draka m.fl.). Den andra begäran har framställts i ett mål mellan, å ena sidan, Smurfit Kappa Europe BV, Smurfit International BV, Smurfit Kappa Italia SpA, DS Smith Italy BV, DS Smith plc, DS Smith Packaging Italia SpA, DS Smith Holding Italia SpA och Toscana Ondulati SpA (dessa åtta företag nedan gemensamt kallade Smurfit Kappa m.fl.) och, å andra sidan, Unilever Europe BV, Unilever Supply Chain Company AG och Unilever Italy Holdings Srl (dessa tre företag nedan gemensamt kallad Unilever m.fl.). Respektive mål rör frågan om bestämmandet av vilken domstol som har territoriell behörighet att pröva mål rörande talan om solidariskt ansvar för Draka m.fl. och Smurfit Kappa m.fl. samt frågan huruvida dessa företag ska förpliktas att ersätta de skador som uppstått till följd av en överträdelse av artikel 101 FEUF och artikel 53 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet av den 2 maj 1992 (EGT L 1, 1994, s. 3) (nedan kallat EES-avtalet).

Tillämpliga bestämmelser

Förordning nr 1215/2012

- 3 Skälen 15, 16 och 21 i förordning nr 1215/2012 har följande lydelse:
 - ”(15) Behörighetsbestämmelserna bör uppfylla kravet på förutsebarhet och bygga på den allmänna principen om svarandens hemvist. Det bör alltid kunna gå att bestämma vilken domstol som är behörig utifrån denna princip, utom i vissa bestämda fall när tvistens art eller hänsynen till parternas rätt att själva avtala om behörig domstol gör det berättigat att använda något annat kriterium om anknytning. I fråga om juridiska personer måste hemvisten kunna bestämmas på ett objektivt sätt så att de gemensamma reglerna blir överskådliga och behörighetskonflikter kan undvikas.
 - (16) Principen om att domstolen där svaranden har hemvist är behörig bör kompletteras med alternativa behörighetsgrunder i de fall där det finns en nära anknytning mellan domstolen och tvisteföremålet eller då detta krävs för att underlätta en korrekt rättskipning. Detta kriterium om nära anknytning bör säkerställa ökad rättssäkerhet och förhindra att svaranden kan stämmas i en domstol i en medlemsstat som han eller hon inte rimligen kunde förutse. Detta är viktigt, särskilt i tvister om utomobligatoriska förpliktelser som härrör från kränkningar av privatlivet eller personlighetsskyddet, inbegripet förtal.

...

- (21) För att rättskipningen ska fungera väl, är det nödvändigt att minimera möjligheten för samtidiga förfaranden och att se till att oförenliga domar inte meddelas i olika medlemsstater. Det bör finnas klara och effektiva regler för att avgöra frågor om litispendens och mål som har samband med varandra och för att undanröja problem som härrör från nationella skillnader när det gäller att fastställa vid vilken tidpunkt ett mål ska anses vara pågående. Den tidpunkten bör ges en autonom definition i denna förordning.”
- 4 Kapitel II i förordningen har rubriken ”Domstols behörighet”. Det kapitlet innehåller tio avsnitt. Avsnitt 1 har rubriken ”Allmänna bestämmelser” och i det avsnittet återfinns artiklarna 4–6 i förordningen.
- 5 I artikel 4.1 i förordningen anges följande:
- ”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, ska talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han eller hon har medborgarskap.”
- 6 I artikel 5.1 i förordning nr 1215/2012 föreskrivs följande:
- ”Talan mot den som har hemvist i en medlemsstat får väckas vid domstol i en annan medlemsstat endast med stöd av bestämmelserna i avsnitten 2–7 i detta kapitel.”
- 7 Avsnitt 2 i kapitel II har rubriken ”Särskilda behörighetsbestämmelser”. Artikel 8 led 1 ingår i det avsnittet. I den bestämmelsen i förordningen föreskrivs följande:
- ”Talan mot en person som har hemvist i en medlemsstat kan även väckas i följande fall:
- 1) Om han eller hon är en av flera svarande, vid domstol där någon av svarandena har hemvist, förutsatt att det finns ett tillräckligt nära samband mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom ska vara påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar.”
- 8 I artikel 63.1 i förordningen föreskrivs följande:
- ”Vid tillämpningen av denna förordning ska ett bolag eller annan juridisk person anses ha hemvist i orten för dess
- a) stadgeenliga säte,
- b) huvudkontor, eller
- c) huvudsakliga verksamhet.”

Direktiv 2014/104/EU

- 9 I skäl 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelser av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser (EUT L 349, 2014, s. 1) anges följande:
- ”Artiklarna 101 och 102 [FEUF] tillhör tvingande rätt och bör tillämpas effektivt i hela unionen för att säkerställa att konkurrensen på den inre marknaden inte snedvrids.”

- 10 Artikel 1 i direktivet har rubriken ”Syfte och tillämpningsområde”. I artikel 1.2 föreskrivs följande:

”I detta direktiv fastställs regler som samordnar konkurrensmyndigheternas tillämpning av konkurrensreglerna och tillämpningen av de reglerna i fall av skadeståndstalan vid nationella domstolar.”

- 11 Artikel 2 i direktivet har rubriken ”Definitioner”. I leden 2, 3 och 6 i den artikeln föreskrivs följande:

”I detta direktiv gäller följande definitioner:

...

2) *överträdare*: det företag eller den företagssammanslutning som begått överträdelsen av konkurrensrätten.

3) *nationell konkurrensrätt*: bestämmelser i nationell rätt som i huvudsak har samma syfte som artiklarna 101 och 102 [FEUF] och som tillämpas på samma ärende och parallellt med unionens konkurrensrätt enligt artikel 3.1 i [rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna [101 och 102 FEUF] (EGT L 1, 2003, s. 1)] med undantag av bestämmelser i nationell rätt genom vilka fysiska personer åläggs straffrättsliga påföljder, utom i den mån som sådana straffrättsliga påföljder utgör det medel varmed konkurrensregler tillämpliga på företag verkställs.

...

6) *skadelidande*: part en person som har lidit skada som orsakats av en överträdelse av konkurrensrätten.”

- 12 I artikel 3 i samma direktiv, med rubriken ”Rätt till full ersättning”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla fysiska eller juridiska personer som har lidit skada som orsakats av en överträdelse av konkurrensrätten ska kunna kräva och få full ersättning för den skadan.

2. Full ersättning ska försätta en person som lidit skada i den ställning som den personen skulle ha haft om överträdelsen av konkurrensrätten inte hade begåtts. Den ska därför omfatta rätten till ersättning för faktisk skada och utebliven vinst samt ränta.

3. Full ersättning enligt detta direktiv ska inte medföra överkompensation, oavsett om det sker genom skadestånd i bestraffningssyfte, flerfaldiga skadestånd eller andra typer av skadestånd.”

- 13 Artikel 9 i direktiv 2014/104 har rubriken ”Verkan av nationella beslut”. I den artikeln föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska se till att en överträdelse av konkurrensrätten som en nationell konkurrensmyndighet eller en överprövningsdomstol har slagit fast i ett slutligt beslut ska anses vara ett faktum som inte kan vederläggas vid skadeståndstalan som väcks vid deras nationella domstolar enligt artikel 101 eller 102 [FEUF] eller nationell konkurrensrätt.

2. Medlemsstaterna ska se till att, om ett slutligt beslut som avses i punkt 1 antas i en annan medlemsstat, det slutliga beslutet i enlighet med nationell rätt får ges in till deras nationella domstolar som åtminstone *prima facie*-bevis för att en överträdelse av konkurrensrätten ägt rum och i förekommande fall får bedömas tillsammans med alla andra bevis som parterna lagt fram.
3. Denna artikel påverkar inte de rättigheter och skyldigheter som avses i artikel 267 [FEUF].”
- 14 Artikel 11 i direktivet har rubriken ”Solidariskt ansvar”. I artikel 11.1 föreskrivs följande:
- ”Medlemsstaterna ska se till att företag som har överträtt konkurrensrätten genom ett gemensamt beteende är solidariskt ansvariga för den skada som överträdelsen av konkurrensrätten orsakat; vart och ett av dessa företag är följaktligen skyldigt att ersätta skadan fullt ut, och den skadelidande parten har rätt att kräva full ersättning från vilket som helst av dem till dess att han eller hon fått full ersättning.”

Målen vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

Mål C-672/23

- 15 Europeiska kommissionen konstaterade i beslut C(2014) 2139 final av den 2 april 2014 om ett förfarande enligt artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet (ärende AT.39610, ”Kraftkablar” /”Power Cables”) att det förelåg en kartell av nästan global omfattning på marknaderna för underjords- och undervattenskablar. Kartellen omfattade 26 juridiska personer:
- Nexans SA och Nexans France SAS, etablerade i Frankrike,
 - Prysmian SpA och Prysmian Cavi e Sistemi Energia Srl, etablerade i Italien, och deras tidigare moderbolag Pirelli & Cie SpA samt The Goldman Sachs Group Inc.,
 - J-Power Systems Corporation och moderbolagen till samriskföretaget, Hitachi Metals Ltd och Sumitomo Electric Industries Ltd,
 - Viscas Corporation och moderbolagen till samriskföretaget, Furukawa Electric Co. Ltd och Fujikura Ltd,
 - ABB AB (tidigare), vars rättigheter har övertagits av ABB AB, etablerade i Sverige, och ABB Ltd, i egenskap av moderbolag till ABB AB, etablerat i Schweiz,
 - Brugg Kabel AG och Kabelwerke Brugg AG Holding,
 - Silec Cable SAS, dess nuvarande moderbolag General Cable Corporation och dess tidigare moderbolag Safran SA,
 - Exsym Corporation och moderbolagen till samriskföretaget, SWCC Showa Holdings Co. Ltd och Mitsubishi Cable Industries Ltd,
 - LS Cable & System Ltd,
 - Taihan Electric Wire Co. Ltd och,

– nkt cables GmbH och NKT Holding A/S.

- 16 Kommissionen ansåg att dessa bolag, under perioden 18 februari 1999–29 januari 2009, hade deltagit i ett nätverk av multilaterala och bilaterala möten och kontakter i syfte att dela upp marknader och kunder för underjords- och undervattenskabelprojekt inom särskilda områden. Kommissionen ansåg att kartelluppgörelsen utgjorde en fortlöpande överträdelse av artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet.
- 17 Electricity & Water Authority of the Government of Bahrain, Kuwait Ministry of Electricity and Water och Oman Electricity Transmission Company är offentliga företag som är ansvariga för utveckling, drift och underhåll av högspänningsnäten i Bahrain, Kuwait respektive Oman. GCC Interconnection Authority äger och driver en sammanlänkingsinfrastruktur som förbinder de nationella elnäten i de stater som är parter i Gulfstaternas samarbetsråd, nämligen Förenade Arabemiraten, Konungariket Bahrain, Konungariket Saudiarabien, Sultanatet Oman, Staten Qatar och Staten Kuwait.
- 18 EWAGB m.fl. väckte fastställelsestalan vid Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam, Nederländerna) och yrkade dels att Rechtbank Amsterdam skulle fastställa att Draka m.fl. var solidariskt ansvariga gentemot dem på grund av dessa bolags deltagande i den aktuella kartellen, dels att dessa bolag skulle förpliktas att solidariskt betala ersättning, vars belopp ska fastställas senare, för den skada som de ansåg sig ha lidit utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) till följd av kartellen.
- 19 Denna fastställelsestalan riktar sig mot flera svarande i det nationella målet, vilka ingår i Prysmian Cavi e Sistemi-koncernen, den tidiga ABB AB-koncernen och Nexanskoncernen. Vissa av dessa bolag är etablerade i Nederländerna, men utanför domkretsen för Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam), och andra bolag är etablerade utanför Nederländerna. Samtliga bolag är, direkt eller indirekt, helägda dotterbolag till de företag som kommissionen beslutat att tillskriva ansvaret för deltagandet i den aktuella kartellen. Kommissionen konstaterade i sitt beslut att Prysmian Cavi e Sistemi, ABB AB (tidigare) och Nexans France hade deltagit i kartellen och höll Prysmian, Pirelli & C, The Goldman Sachs Group, ABB Ltd och Nexans ansvariga i uppstigande led i deras egenskap av (indirekta) moderbolag till nämnda deltagare i kartellen. Beslutet var inte riktat till Nexans Participations, Prysmian Netherlands, Draka Holding, ABB BV, ABB Holdings, Nexans Nederland och Nexans Cabling Solutions, vilka samtliga är bolag etablerade i Nederländerna. Dessa nederländska svarandebolag är samtliga, direkt eller indirekt, helägda dotterbolag till Prysmian Cavi e Sistemi, ABB Ltd och Nexans.
- 20 Draka Holding är etablerat i Amsterdam och är det enda svarandebolag som har sitt säte inom domkretsen för Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) och utgör således den svarande som förankrar behörigheten för den domstol vid vilken talan väckts (nedan kallad ankarsvaranden). Detta bolag är ett dotterbolag till Prysmian Cavi e Sistemi, som också äger samtliga aktier i Prysmian Netherlands. Kommissionens beslut av den 2 april 2014 var varken riktat till Draka Holdings eller till något av de andra svarandebolagen etablerade i Nederländerna.
- 21 Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) förklarade sig i en fastställelseedom behörig med stöd av artikel 4.1 i förordning nr 1215/2012 att pröva talan mot samtliga svarandebolag etablerade i Nederländerna. Rechtbank Amsterdam förklarade sig däremot sakna behörighet att pröva talan mot de svarandebolag som var etablerade utanför Nederländerna, eftersom den ansåg att det inte kunde utläsas någon internationell behörighet vare sig av artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 eller av någon annan rättslig grund. Den domstolen ansåg

nämligen att det inte fanns något tillräckligt nära samband mellan de käromål som väckts mot de företag som är etablerade i Nederländerna och de käromål som väckts mot de företag som är etablerade utanför Nederländerna, vilka motiverade att de skulle avgöras gemensamt för att förhindra oförenliga avgöranden.

- 22 EWAGB m.fl. överklagade den domen till Gerechtshof Amsterdam (Appellationsdomstolen i Amsterdam, Nederländerna), som är hänskjutande domstol i förevarande mål.
- 23 Gerechtshof Amsterdam (Appellationsdomstolen i Amsterdam) har erinrat om att de svarandebolag som är etablerade i Nederländerna inte har överklagat Rechtbank Amsterdams (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) beslut att förklara sig internt territoriellt behörig att pröva käromålet mot inte bara Draka Holding, som är etablerat inom den domstolens domkrets, utan även mot samtliga ovannämnda bolag som är etablerade i Nederländerna, men utanför den domstolens domkrets. Gerechtshof Amsterdam har preciserat att enligt nationell processrätt får beslut i fråga om intern territoriell behörighet inte överklagas och Gerechtshof Amsterdam är därför bunden av bedömningen att Rechtbank Amsterdam har intern territoriell behörighet avseende samtliga svarandebolag som är etablerade i Nederländerna.
- 24 Den hänskjutande domstolen frågar sig emellertid om det föreligger ett tillräckligt nära samband, i den mening som avses i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012, mellan de käromål som väckts mot Draka Holding och övriga svarandebolag etablerade i Nederländerna, å ena sidan, och de käromål som väckts mot de svarandebolag som är etablerade utanför Nederländerna, å andra sidan.
- 25 Mot denna bakgrund beslutade Gerechtshof Amsterdam (Appellationsdomstolen i Amsterdam) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

- ”1) a) Föreligger det ett nära samband i den mening som avses i artikel 8 led 1 i [förordning nr 1215/2012] mellan
- i) å ena sidan, ett käromål riktat mot ankarsvaranden, till vilken ett av kommissionen meddelat kartellbeslut inte är riktat, men som i egenskap av enhet som påstås ingå i ett företag i EU-konkurrensrättslig bemärkelse är skyldig i uppstigande led för en överträdelse av EU-rättens kartellförbud och
 - ii) å andra sidan, ett käromål riktat mot:
 - en medsvarande till vilket beslutet är riktat och/eller,
 - en medsvarande till vilket beslutet inte är riktat, som påstås ingå som juridisk enhet i ett företag som enligt kartellbeslutet är förvaltningsrättsligt skyldigt för överträdelsen av EU-rättens kartellförbud?

Har det därvidlag någon betydelse:

1. om ankarsvaranden som befunnits vara ansvarig i uppstigande led under den period som kartellen pågick endast innehade och förvaltade aktier,
2. om – för det fall fråga 4 a besvaras jakande – ankarsvaranden som befunnits vara ansvarig i uppstigande led medverkade i produktionen, distributionen, försäljningen och/eller leveranserna av produkter och/eller tjänster som var föremål för kartellen,
3. om den medsvaren, som beslutet är riktat till, i detta beslut kvalificeras som
 - i) faktisk kartelldeltagare – i den meningen att medsvaren faktiskt har medverkat i den överenskommelse som utgjorde överträdelsen eller i de överenskommelser och/eller samordnade förfaranden som konstaterats utgöra en överträdelse, eller

- ii) juridisk enhet som ingår i det företag som är förvaltningsrättsligt ansvarigt för överträdelsen av EU-rättens kartellförbud,
 - 4. medsvaren, som beslutet inte är riktat till, faktiskt har producerat, distribuerat, sålt och/eller levererat produkter och/eller tjänster som var föremål för kartellen,
 - 5. ankarsvaranden och medsvaren ingår i samma företag eller inte ingår i samma företag,
 - 6. kändena direkt eller indirekt köpt produkter och/eller tjänster från ankarsvaranden och/eller medsvaren eller att de direkt eller indirekt tagit emot tjänster från ankarsvaranden och/eller medsvaren?
- b) Är det av betydelse för besvaret av fråga 1a om det går eller inte går att förutse att talan mot den aktuella medsvaren kan komma att väckas vid ankarsvarandens domstol? Om svaret är ja, är denna förutsebarhet ett separat kriterium vid tillämpningen av artikel 8 led 1 i [förordning nr 1215/2012]? Är denna förutsebarhet i princip given med tanke på domen i mål Sumal av den 6 oktober 2021 (C-882/19, EU:C:2021:800)? I vilken utsträckning gör omständigheterna 1–6 som nämns i fråga 1a det i det här fallet förutsebart att talan mot medsvarende kan komma att väckas vid ankarsvarandens domstol?
- 2) Ska det vid fastställandet av domsrätt även beaktas vilka utsikter till framgång som råder för det käromål som riktas mot ankarsvaranden? Om svaret är ja, räcker för bedömningen att det inte går att utesluta på förhand att käromålet kommer att bifallas?
- 3) a) Innefattar den EU-rättsliga rätten till ersättning till följd av en bevisad överträdelse av EU-rättens kartellförbud en rätt att yrka ersättning för skada som uppstått utanför EES?
- b) Måste den inom konkurrensrätten etablerade presumptionen om moderbolags (vilka ålagts böter) bestämmande inflytande över dotterbolags ekonomiska verksamhet (Akzo-presumptionen) tillämpas i (tviste-)mål rörande skada som orsakats av en kartell eller får denna presumption tillämpas i sådana mål?
- c) Uppfyller ett mellanliggande holdingbolag som endast förvaltar och innehar aktier det andra Sumalkriteriet (bedrivande av en ekonomisk verksamhet som har ett konkret samband med föremålet för den överträdelse som moderbolaget hålls ansvarigt för)?
- 4) a) Kan olika svarande som är etablerade i samma medlemsstat (tillsammans) vara ankarsvarande vid tillämpningen av artikel 8.1 i [förordning nr 1215/2012]?
- b) Anger artikel 8.1 i [förordning nr 1215/2012] direkt och omedelbart den domstol som har intern territoriell behörighet och undantränger därmed nationell rätt?
- c) Om fråga 4 a ska besvaras nekande, så att endast en svarande kan vara ankarsvarande, och fråga 4 b ska besvaras jakande, så att det i artikel 8 i [förordning nr 1215/2012] direkt anges vilken domstol som har nationell territoriell behörighet och nationell rätt sålunda undanträngs, innebär tillämpningen av [den bestämmelsen] alltså att det är möjligt att med stöd av nationell rätt överlämna målet till den domstol i samma medlemsstat där svaranden har sin hemvist?"

Mål C-673/23

- 26 Den 17 juli 2019 antog Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Konkurrensmyndigheten, Italien) (nedan kallad AGCM) ett beslut i vilket den fann att flera företag, däribland Smurfit Kappa Italia och Toscana Ondulati, hade gjort sig skyldiga till två separata överträdelser av artikel 101 FEUF samt av artiklarna 15 och 31 i den italienska konkurrenslagen.

- 27 I detta beslut fann AGCM för det första att dessa företag under perioden 2 februari 2004–30 mars 2017 hade deltagit i en kartell på den italienska marknaden för wellpapp, i syfte att påverka försäljningspriset för denna produkt och uppmuntra andra företag att delta i denna kartell. Kommissionen ansåg vidare att de största tillverkarna av kartongemballage under perioden 7 september 2005–30 mars 2017 hade deltagit i en kartell avseende förpackningsmaterial i syfte att snedvrída konkurrensen på den italienska marknaden för förpackningskartonger. AGCM konstaterade även att den andra kartellen hade en stödjande funktion i förhållande till wellpappkartellen.
- 28 Beslutet riktade sig till Smurfit Kappa Italia (Milano, Italien), DS Smith Holding Italia (Vimercate, Italien) och Toscana Ondulati (Capannori, Italien). Det framgår av beslutet att Smurfit Kappa Italia och Toscana Ondulati hade deltagit i kartellen. DS Smith Holding Italia hölls även, i egenskap av indirekt moderbolag, ansvarigt i uppstigande led i denna kartell. Beslutet var däremot inte riktat till övriga svarandebolag i det nationella målet, vilka ingår i Smurfit Kappa Italia-koncernen och Toscana Ondulati-koncernen.
- 29 Unilever m.fl. ingår i Unileverkoncernen. Unilever m.fl. köpte under de perioder då överträdelserna pågick in råvaror, emballagematerial och wellpappkartonger från de företag som ingick i kartellerna för användning i Unilevers europeiska produktionsanläggningar. Unilever m.fl. anser sig ha lidit skada till följd av de högre priser som de betalat för produkter som köpts in från de företag som deltog i kartellen, till följd av att prisnivån hållits hög på konstlad väg (skyddspriser) och till följd av kvarblivande effekter av kartellen på marknaden.
- 30 Unilever m.fl. väckte fastställsetalan vid Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) och yrkade att den domstolen skulle fastställa att Smurfit Kappa m.fl. var gemensamt och solidariskt ansvariga gentemot Unilever m.fl. på grund av deras deltagande i den aktuella kartellen. Unilever m.fl. yrkade även att Smurfit Kappa m.fl. skulle förpliktas att solidariskt utge skadestånd till Unilever m.fl. med ett belopp som skulle fastställas senare för att ersätta den skada som dessa bolag lidit till följd av kartellen.
- 31 Smurfit Kappa International är den enda svaranden som har sitt säte inom domkretsen för Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) och anses vara ankarsvarande. AGCM:s beslut av den 17 juli 2019 var inte riktat till Smurfit Kappa International. Smurfit Kappa International är ett mellanliggande holdingbolag som är ett dotterbolag Smurfit Kappa Group. Smurfit Kappa Group är ett bolag som är etablerat i Irland och som är moderbolag till Smurfit Kappa Europe. Smurfit Kappa Group är inte berört av det nationella målet. Smurfit Kappa Europe äger samtliga aktier i Smurfit Kappa Italia, som är ett av de företag som AGCM:s beslut av den 17 juli 2019 är riktat till.
- 32 Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) förklarade sig i en fastställsedom vara territoriellt behörig, både internt och internationellt, för att pröva käromålen mot bolag med hemvist i Nederländerna, men även mot bolag etablerade utanför Nederländerna.
- 33 För det första ansåg Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) att den var behörig att pröva talan mot Smurfit International, vilket är det enda svarandebolaget som är etablerat i Amsterdam (Nederländerna) och således inom Rechtsbanks domkrets, men att den även var behörig att pröva käromålen mot samtliga bolag som är etablerade i Nederländerna, eftersom det förelåg ett samband mellan dessa käromål som motiverar gemensam handläggning av effektivitetsskäl. För det andra ansåg Rechtbank Amsterdam att det förelåg ett tillräckligt nära

samband mellan käromålen riktade mot de företag som är etablerade i Nederländerna och käromålen riktade mot de företag som är etablerade utanför Nederländerna, vilket motiverar att dom meddelas av samma domstol för att förhindra oförenliga avgöranden.

- 34 Smurfit Kappa m.fl. överklagade den domen till Gerechtshof Amsterdam (Appellationsdomstolen i Amsterdam, Nederländerna), som är hänskjutande domstol i förevarande mål.
- 35 Den hänskjutande domstolen har erinrat om att de bolag som är etablerade i Nederländerna inte i första instans bestred behörigheten för Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam). I enlighet med nationell processrätt får beslut rörande intern territoriell behörighet inte överklagas. Den hänskjutande domstolen har därför förklarat att den är bunden av Rechtbank Amsterdams beslut att den domstolen är internt behörig för att pröva käromålet mot inte bara Smurfit International – som är det enda bolaget som är etablerat inom dess domkrets och som, trots att det inte är adressat för AGCM:s beslut, blir ankarsvarande på grund av den orten där det bedriver sin verksamhet – utan även för att pröva käromålen mot de övriga svarandebolag som är etablerade i Nederländerna.
- 36 Den hänskjutande domstolen vill däremot få klarhet i huruvida Rechtbank Amsterdam (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) är internationell behörig att pröva käromålen mot de bolag som är etablerade utanför Nederländerna. Den hänskjutande domstolen vill i huvudsak få klarhet i huruvida det föreligger ett tillräckligt nära samband, i den mening som avses i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012, mellan, å ena sidan, käromålet mot Smurfit International och/eller övriga bolag etablerade i Nederländerna och, å andra sidan, käromålen mot de bolag som är etablerade utanför Nederländerna.
- 37 Mot denna bakgrund beslutade Gerechtshof Amsterdam (Appellationsdomstolen i Amsterdam) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1) a) Föreligger det ett nära samband i den mening som avses i artikel 8 led 1 i [förordning nr 1215/2012] mellan
- i) dels ett käromål riktat mot ankarsvaranden, till vilken ett av kommissionen meddelat kartellbeslut inte är riktat, men som i egenskap av enhet som påstås ingå i ett företag i EU-konkurrensrättslig bemärkelse är skyldig i uppstigande led för en överträdelse av EU-rättens kartellförbud och
 - ii) dels, ett käromål riktat mot:
- en medsvarande som till vilket beslutet är riktat och/eller,
 - en medsvarande till vilket beslutet inte är riktat, som påstås ingå som juridisk enhet i ett företag som enligt kartellbeslutet är förvaltningsrättsligt skyldigt för överträdelsen av EU-rättens kartellförbud?

Har det därvidlag någon betydelse

1. om ankarsvaranden som befunnits vara ansvarig i uppstigande led under den period som kartellen pågick endast innehade och förvaldade aktier,
2. om – för det fall fråga 4 a besvaras jakande – ankarsvaranden som befunnits vara ansvarig i uppstigande led medverkade i produktionen, distributionen, försäljningen och/eller leveranserna av produkter och/eller tjänster som var föremål för kartellen,

3. om ankarsvaranden har hemvist eller inte i den medlemsstat där den nationella konkurrensmyndigheten har konstaterat att det (endast) föreligger en överträdelse av EU-rättens kartellförbud på den nationella marknaden,
 4. om den medsvarenden, som beslutet är riktat till, i detta beslut kvalificeras som
 - i) faktisk kartelldeltagare – i den meningen att medsvarenden faktiskt har medverkat i den överenskommelse som utgjorde överträdelsen eller i de överenskommelser och/eller samordnade förfaranden som konstaterats utgöra en överträdelse, eller
 - ii) juridisk enhet som ingår i det företag som är förvaltningsrättsligt ansvarigt för överträdelsen av EU-rättens kartellförbud,
 5. medsvarenden, som beslutet inte är riktat till, faktiskt har producerat, distribuerat, sålt och/eller levererat produkter och/eller tjänster som var föremål för kartellen,
 6. ankarsvaranden och medsvarenden ingår i samma företag eller inte ingår i samma företag,
 7. kärandena direkt eller indirekt köpt produkter och/eller tjänster från ankarsvaranden och/eller medsvarenden eller att de direkt eller indirekt tagit emot tjänster från ankarsvaranden och/eller medsvarenden?
- b) Är det av betydelse för besvarandet av fråga 1a om det går eller inte går att förutse att talan mot den aktuella medsvarenden kan komma att väckas vid ankarsvarandens domstol? Om svaret är ja, är denna förutsebarhet ett separat kriterium vid tillämpningen av artikel 8 led 1 i [förordning nr 1215/2012]? Är denna förutsebarhet i princip given med tanke på domen i mål Sumal av den 6 oktober 2021 (C-882/19, EU:C:2021:800)? I vilken utsträckning gör omständigheterna 1–6 som nämns i fråga 1a det i det här fallet förutsebart att talan mot medsvarende kan komma att väckas vid ankarsvarandens domstol?
- 2) Ska det vid fastställandet av domsrätt även beaktas vilka utsikter till framgång som råder för det käromål som riktas mot ankarsvaranden? Om svaret är ja, räcker för bedömningen att det inte går att utesluta på förhand att käromålet kommer att bifallas?
 - 3) Måste den inom konkurrensrätten etablerade presumptionen om moderbolags (vilka ålagts böter) bestämmande inflytande över dotterbolags ekonomiska verksamhet (Akzo-presumptionen) tillämpas i (tviste-) mål rörande skada som orsakats av en kartell eller får denna presumption tillämpas i sådana mål?
 - 4) a) Kan olika svarande som är etablerade i samma medlemsstat (tillsammans) vara ankarsvarande vid tillämpningen av artikel 8.1 i [förordning nr 1215/2012]?
b) Anger artikel 8.1 i [förordning nr 1215/2012] direkt och omedelbart den domstol som har intern territoriell behörighet och undantränger därmed nationell rätt?
c) Om fråga 4 a ska besvaras nekande, så att endast en svarande kan vara ankarsvarande, och fråga 4 b ska besvaras jakande, så att det i artikel 8. i [förordning nr 1215/2012] direkt anges vilken domstol som har nationell territoriell behörighet och nationell rätt sålunda undanträngs, innebär tillämpningen av [den bestämmelsen] alltså att det är möjligt att med stöd av nationell rätt överlämna målet till den domstol i samma medlemsstat där svaranden har sin hemvist?"

Förfarandet vid domstolen

- 38 Domstolens ordförande beslutade den 18 januari 2024 i enlighet med artikel 54 i domstolens rättegångsregler att förena målen C-672/23 och C-673/23 vad gäller den muntliga delen av förfarandet och det slutliga avgörandet.

Prövning av tolkningsfrågorna

Fråga 1 a i respektive mål

- 39 Det ska inledningsvis erinras om att det följer av EU-domstolens fasta praxis att det enligt det förfarande för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen som införts genom artikel 267 FEUF ankommer på EU-domstolen att ge den nationella domstolen ett användbart svar som gör det möjligt för den domstolen att avgöra det mål som den ska pröva. För detta ändamål kan EU-domstolen behöva omformulera de hänskjutna frågorna (dom av den 15 juli 2021, Ministrstvo za obrambo, C-742/19, EU:C:2021:597, punkt 31).
- 40 Det framgår av fråga 1 a i respektive mål, vars lydelse i princip är identisk i mål C-672/23 och C-673/23, att den hänskjutande domstolen söker klarhet i huruvida vissa för dessa mål specifika omständigheter är sådana att de kan visa att det föreligger ett tillräckligt nära samband, i den mening som avses i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012, mellan, å ena sidan, ett käromål mot en ankarsvarande som inte är adressat till det aktuella beslutet från den nationella konkurrensmyndigheten eller det aktuella unionsbeslutet, men som i egenskap av enhet som påstås tillhöra det företag som enligt beslutet hålls ansvarigt för överträdelsen av unionens konkurrensrätt även hålls ansvarig för den konstaterade överträdelsen i upp- eller nedstigande led, och, å andra sidan, käromål mot medsvarande, till vilka beslutet är riktat eller inte är riktat. Nämda samband skulle enligt den hänskjutande domstolen kunna utgöra grund för Rechtbank Amsterdams (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) internationella behörighet för att pröva käromålen.
- 41 Den hänskjutande domstolen vill i synnerhet få klarhet i huruvida följande omständigheter är relevanta för bedömningen av om ett sådant samband föreligger: 1) ankarsvaranden blott innehar och förvaltar aktier, 2) ankarsvarandens eventuella inblandning i tillverkning, distribution, försäljning och/eller leverans av de produkter eller tjänster som är föremål för kartellen, 3) ankarsvaranden är etablerad eller inte i den medlemsstat där överträdelsen av konkurrensrätten har konstaterats, 4) kvalificeringen av den medsvarande till vilken det aktuella beslutet är riktat som delaktig i överträdelsen eller som enhet som ingår i det företag som hålls ansvarigt för överträdelsen, 5) den medsvarande som inte är adressat till det aktuella beslutet har aktivt tillverkat, distribuerat, sålt och/eller levererat de produkter eller de tjänster som varit föremål för kartellen, 6) ankarsvaranden och medsvaranden tillhör samma företag och 7) kändena har direkt eller indirekt köpt produkter eller tagit emot tjänster från ankarsvaranden och/eller medsvaranden, eller har fått dem levererade.
- 42 Under dessa omständigheter ska den hänskjutande domstolen anses ha ställt fråga 1 a i respektive mål för att få klarhet i huruvida artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att det kan föreligga ett "tillräckligt nära samband", i den mening som avses i den bestämmelsen, mellan, å ena sidan, ett käromål mot en ankarsvarande som inte har befunnits vara ansvarig för en överträdelse av artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet som konstaterats av kommissionen eller av en nationell konkurrensmyndighet och, å andra sidan, käromål mot bolag beträffande vilka det finns grundade indicier för att de tillhör företag, i den mening som avses i unionens konkurrensrätt, som har tillskrivits ansvar för överträdelsen.
- 43 Domstolen erinrar inledningsvis om att eftersom förordning nr 1215/2012 upphävt och ersatt rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1), som i sin tur ersatte konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om erkännande

och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt senare konventioner om nya medlemsstaters tillträde till denna konvention, gäller domstolens tolkning av bestämmelserna i sistnämnda rättsakter även för motsvarande bestämmelser i förordning nr 1215/2012 när dessa bestämmelser kan anses vara ”likvärdiga” (dom av den 15 juli 2021, Volvo m.fl., C-30/20, EU:C:2021:604, punkt 28 och där angiven rättspraxis).

- 44 Detta är fallet beträffande artikel 6 led 1 i förordning nr 44/2001 och artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012, vilkas respektive lydelse i princip är identisk. Dessa bestämmelser kan därför kvalificeras som ”likvärdiga”, i den mening som avses i den rättspraxis som nämns i föregående punkt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 juli 2021, Volvo m.fl., C-30/20, EU:C:2021:604, punkt 29, och dom av den 13 februari 2025, Athenian Brewery och Heineken, C-393/23, EU:C:2025:85, punkt 24).
- 45 Enligt artikel 4.1 i förordning nr 1215/2012 ska talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten. I artikel 63.1 i den förordningen föreskrivs att bolag och andra juridiska personer anses ha hemvist i orten för dess stadgeenliga säte, huvudkontor eller huvudsakliga verksamhet. Den regel om behörighet för domstolarna i den medlemsstat där svaranden har hemvist som föreskrivs i artikel 4.1 i förordning nr 1215/2012 gäller emellertid enbart ”om inte annat föreskrivs i denna förordning”. Denna behörighetsregel utgör visserligen i enlighet med skäl 15 i förordningen huvudregeln, men det föreskrivs ett antal undantag i förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 februari 2025, BSH Hausgeräte, C-339/22, EU:C:2025:108, punkterna 29 och 30). I artikel 8 i förordningen föreskrivs det ett undantag från huvudregeln för käromål som har samband med varandra.
- 46 Enligt artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 kan talan väckas mot en person som har hemvist i en medlemsstat om han eller hon är en av flera svarande, vid domstol där någon av svarandena har hemvist, förutsatt att det finns ett ”tillräckligt nära samband” mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom ska vara påkallad för att förhindra att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar.
- 47 Enligt fast rättspraxis ska bestämmelserna i förordning 1215/2012 tolkas fristående och med hänsyn tagen till förordningens systematik och syften (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 juni 2023, BNP Paribas, C-567/21, EU:C:2023:452, punkt 43).
- 48 Såsom framgår av skälen 16 och 21 i förordning nr 1215/2012, syftar den särskilda behörighetsregeln i artikel 8 led 1 i den förordningen till att främja en väl fungerade rättskipning, till att minimera möjligheten för samtidiga förfaranden och att till att förhindra att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 september 2023, Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, punkt 34 och där angiven rättspraxis).
- 49 Denna särskilda behörighetsregel utgör ett undantag från huvudregeln i artikel 4.1 i förordningen om att domstolarna i den medlemsstat där svaranden har hemvist är behöriga. Den ska därför tolkas restriktivt och får inte ge upphov till en tolkning som går utöver de fall som uttryckligen nämns i denna förordning (dom av den 7 september 2023, Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, punkt 35 och där angiven rättspraxis).

- 50 Vid tillämpningen av artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska det därför prövas om det finns ett sådant samband mellan olika käromål, som en och samma kärande har väckt mot olika svarande, att en gemensam dom för dessa käromål är påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar. Förekomsten av ett sådant samband ska bedömas mot bakgrund av omständigheterna i målet, bland annat risken för oförenliga domar.
- 51 För att domar ska anses vara oförenliga räcker det inte att målen får olika utgång, utan det krävs därutöver att domarna i denna del avser samma rättsliga och faktiska situation (dom av den 21 maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, punkt 20 och där angiven rättspraxis).
- 52 Den regel som föreskrivs i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 kan emellertid inte tolkas så, att den ger en kärande möjlighet att väcka talan mot flera svarande endast för att få talan mot en av dessa prövad vid domstol i en annan medlemsstat än den där denne har hemvist och således kringgå behörighetsregeln i den bestämmelsen genom att på ett konstlat sätt skapa eller bibehålla förutsättningarna för att nämnda bestämmelse ska vara tillämplig (dom av den 7 september 2023, Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, punkt 43 och där angiven rättspraxis).
- 53 Det ankommer således på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida det är fråga om en och samma rättsliga och faktiska situation, med beaktande av de relevanta omständigheterna i det mål som den har att avgöra, vad gäller käromålen mot de olika svarandena i första instans i de nationella målen, och att försäkra sig om att käromålen mot enbart de medsvarande vilkas hemvist grundar den aktuella domstolens behörighet inte syftar till att på ett konstlat sätt se till att rekvisiten i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 är uppfyllda (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 september 2023, Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, punkterna 42 och 45).
- 54 I detta hänseende ska det för det första erinras om att kravet att det ska vara fråga om en och samma faktiska och rättsliga situation i synnerhet är uppfyllt när talan väcks mot flera företag som deltagit i en enda, fortlöpande överträdelse av unionens konkurrensregler vilken har fastställts i ett kommissionsbeslut, på grund av deras deltagande i nämnda överträdelse, även om företagen deltagit på varierande sätt, såväl i geografiskt som tidsmässigt hänseende, i överträdelsen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, punkt 21).
- 55 EU-domstolen har också slagit fast att den omständigheten att moderbolagets och dotterbolagets solidariska ansvar för överträdelsen av unionens konkurrensregler inte har fastställts i ett slutligt beslut av kommissionen utgör inte hinder för att tillämpa artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 på sådana käromål (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 februari 2025, Athenian Brewery och Heineken, C-393/23, EU:C:2025:85, punkt 30).
- 56 EU-domstolen har nämligen funnit att artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 är tillämplig vid käromål mot både ett moderbolag och mot dess dotterbolag med vilket det moderbolaget utgör en ekonomisk enhet, vilka grundar sig på att dotterbolaget har deltagit i en överträdelse av unionens konkurrensregler som blivit fastställd i ett beslut från en nationell konkurrensmyndighet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 februari 2025, Athenian Brewery och Heineken, C-393/23, EU:C:2025:85, punkt 33).

- 57 För det andra följer det även av fast rättspraxis att när det är utrett att ett bolag och dess dotterbolag ingår i samma ekonomiska enhet och följaktligen utgör ett och samma företag, i den mening som avses i unionens konkurrensregler, är det själva förekomsten av denna ekonomiska enhet, vilken har begått överträdelsen, som är den avgörande faktorn för att bestämma vilket av de båda bolag som tillsammans utgör detta företag som är ansvarigt för dess konkurrensbegränsande beteende. Begreppet företag, och därmed även begreppet ekonomisk enhet, medför i detta avseende med automatik solidariskt ansvar mellan de enheter som utgör den ekonomiska enheten vid tidpunkten för överträdelsen (dom av den 13 februari 2025, Athenian Brewery och Heineken, C-393/23, EU:C:2025:85, punkt 29 och där angiven rättspraxis).
- 58 För det tredje framgår det av EU-domstolens praxis att när personer som i juridisk mening är fristående är organiserade i form av en koncern, utgör dessa personer ett och samma företag när de inte självständigt bestämmer sitt beteende på den relevanta marknaden, utan de – särskilt med hänsyn till de ekonomiska, organisatoriska och juridiska band som förenar dem med ett moderbolag – blir föremål för effekterna av att denna ledningsenhet faktiskt utövar bestämmande inflytande (dom av den 12 maj 2022, Servizio Elettrico Nazionale m.fl., C-377/20, EU:C:2022:379, punkt 108 och där angiven rättspraxis).
- 59 Det ska i detta hänseende erinras om att i det särskilda fallet att ett moderbolag direkt eller indirekt innehar samtliga eller nästintill samtliga aktier i ett dotterbolag som har överträtt konkurrensreglerna, föreligger det en motbevisbar presumtion, om att moderbolaget faktiskt utövar ett bestämmande inflytande över dotterbolagets beteende (dom av den 26 oktober 2017, Global Steel Wire m.fl./kommissionen, C-457/16 P och C-459/16 P–C-461/16 P, EU:C:2017:819, punkt 84 och där angiven rättspraxis).
- 60 Det är nämligen inte innehavet av samtliga eller nästintill samtliga aktier i dotterbolaget som grundar presumtionen om ett faktiskt utövande av ett bestämmande inflytande, utan den grad av kontroll över dotterbolaget som detta innehav innebär för moderbolaget (dom av den 27 januari 2021, The Goldman Sachs Group/kommissionen, C-595/18 P, EU:C:2021:73, punkt 35).
- 61 Även om den omständigheten att ett bolag innehar nästintill samtliga aktier i ett annat bolag utgör ett mycket starkt indicium för en sådan kontroll, gör denna omständighet det dock inte möjligt att med säkerhet utesluta att en eller flera andra personer ensamt eller tillsammans kan ha beslutanderätt, eftersom äganderätten till aktierna exempelvis kan ha separerats från rösträtten (dom av den 12 maj 2022, Servizio Elettrico Nazionale m.fl., C-377/20, EU:C:2022:379, punkt 110).
- 62 För att ett moderbolag ska bilda ett och samma företag tillsammans med sitt dotterbolag, måste moderbolaget utöva kontroll över sitt dotterbolags beteende, vilket kan styrkas antingen genom att visa att moderbolaget har möjlighet att utöva ett bestämmande inflytande över dotterbolagets beteende och att det dessutom faktiskt har utövat detta inflytande, eller att dotterbolaget inte självständigt bestämmer sitt beteende på marknaden, utan i huvudsak följer anvisningar som det får av moderbolaget, särskilt med hänsyn till de ekonomiska, organisatoriska och juridiska banden mellan dessa båda juridiska enheter (dom av den 12 maj 2022, Servizio Elettrico Nazionale m.fl., C-377/20, EU:C:2022:379, punkt 111).
- 63 EU-domstolen har även slagit fast att artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att den – vid en talan om att ett moderbolag och dess dotterbolag ska förpliktas att solidariskt ersätta skada som orsakats till följd av att dotterbolaget har överträtt konkurrensreglerna – inte hindrar att domstolen i moderbolagets hemvistort, där talan har väckts, fastställer sin internationella behörighet på grundval av presumtionen att ett moderbolag, när det direkt eller indirekt innehar

samtliga eller nästintill samtliga aktier i ett dotterbolag som har överträtt konkurrensreglerna, utövar ett bestämmande inflytande över dotterbolaget, förutsatt att svarandena inte frångår möjligheten att åberopa bevisning för att moderbolaget varken direkt eller indirekt innehar samtliga eller nästintill samtliga aktier i dotterbolaget eller att presumptionen av någon annan anledning ska kullkastas (dom av den 13 februari 2025, Athenian Brewery och Heineken, C-393/23, EU:C:2025:85, punkt 47).

- 64 För det fjärde framgår det av EU-domstolens rättspraxis att när ett moderbolag har befunnits skyldigt till en överträdelse av artikel 101.1 FEUF, står det den skadelidande fritt att försöka göra gällande skadeståndsansvar mot ett dotterbolag till detta moderbolag i stället för mot moderbolaget. Dotterbolaget kan emellertid endast ådra sig skadeståndsansvar om den skadelidande – antingen genom att stödja sig på ett tidigare beslut från kommissionen eller en nationell konkurrensmyndighet eller på något annat sätt – visar, för det första, att dotterbolaget, vid tidpunkten för överträdelsen, inte självständigt bestämde sitt beteende på marknaden, utan i huvudsak följde anvisningar från sitt moderbolag tillsammans med vilket dotterbolaget, med hänsyn till de ekonomiska, organisatoriska och juridiska banden mellan dessa enheter, formar en ekonomisk enhet och följaktligen är att betrakta som ett och samma företag, i den mening som avses i artikel 101 FEUF, vilket är det företag som begår överträdelsen och, för det andra, att det föreligger ett konkret samband mellan detta dotterbolags ekonomiska verksamhet och föremålet för den överträdelse som moderbolaget har befunnits skyldigt till (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 oktober 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punkt 51).
- 65 Det ska tilläggas att begreppet företag, i den mening som avses i artikel 101 FEUF, är ett funktionellt begrepp, eftersom identifieringen av den ekonomiska enhet som ingår i detta begrepp ska göras med hänsyn till föremålet för det aktuella beteende som utgör en överträdelse. Omstruktureringar, överlåtelse eller andra juridiska eller organisatoriska förändringar som har inträffat senare saknar härvidlag betydelse (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 mars 2019, Skanska Industrial Solutions m.fl., C-724/17, EU:C:2019:204, punkt 46, och dom av den 6 oktober 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punkt 46).
- 66 Ett och samma moderbolag kan således ingå i flera ekonomiska enheter, beroende på den ekonomiska verksamheten i fråga, moderbolaget och olika konstellationer av dotterbolag som alla ingår i samma koncern. Om så inte vore fallet skulle ett dotterbolag som ingår i en sådan koncern riskera att hållas ansvarigt för överträdelser som begåtts inom ramen för ekonomisk verksamhet som inte har något samband med dess egen verksamhet och i vilken det inte ens var indirekt inblandat (den 6 oktober 2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800, punkt 47).
- 67 Även om EU-domstolen har slagit fast att de enheter som är skyldiga att ersätta skada till följd av en kartell eller ett förfarande som är förbjudet enligt artikel 101 FEUF är de företag, i den mening som avses i den bestämmelsen, som har deltagit i kartellen eller förfarandet, föreligger inte den möjlighet som tillerkänns den som drabbats av ett konkurrensbegränsande förfarande att väcka talan om skadestånd mot ett dotterbolag, snarare än moderbolaget, inte med automatik mot vilket dotterbolag som helst till moderbolaget (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 mars 2019, Skanska Industrial Solutions m.fl., C-724/17, EU:C:2019:204, punkt 32, och dom av den 6 oktober 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punkt 46).
- 68 För att det ska kunna konstateras föreligga en ekonomisk enhet mellan ett moderbolag och ett av dess dotterbolag, ankommer det således på käranden att, i enlighet med den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 64 ovan, visa att det inte enbart finns ekonomiska, organisatoriska och

juridiska band mellan dessa företag, utan att det även finns ett konkret samband mellan dotterbolagets ekonomiska verksamhet och föremålet för den överträdelse som moderbolagets befunnits vara ansvarigt för.

- 69 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 74 i sitt förslag till avgörande är detta bland annat fallet när det konkurrensbegränsande avtal som ingåtts av moderbolaget eller "modermoderbolaget" avser samma produkter som dem som saluförs av dotterbolaget eller "dotterdotterbolaget", eller när dotterbolaget eller dotterdotterbolaget ombesörjer produktion, försäljning, leverans eller distribution av dessa produkter samt tillhandahållande av de tjänster som är föremål för kartellen.
- 70 När det beteende som utgör en överträdelse inte har blivit fastställt i ett beslut enligt artikel 101 FEUF från kommissionen eller en nationell konkurrensmyndighet, har ett dotterbolag till ett moderbolag, som påstås ha begått en överträdelse, rätt att bestrida inte bara att det tillhör samma företag som moderbolaget, utan även att den påstådda överträdelsen föreligger (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 oktober 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punkt 60).
- 71 Det saknar betydelse för frågan huruvida det föreligger ett "tillräckligt nära samband", i den mening som avses i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012, mellan ett käromål mot ankarsvaranden och käromål mot andra svarande att ankarsvaranden har hemvist, eller inte har hemvist, i den medlemsstat i vilken den nationella konkurrensmyndigheten har konstaterat att det skett en överträdelse på den nationella marknaden av unionsrättens kartellförbud.
- 72 Såsom generaladvokaten har konstaterat i punkt 75 i sitt förslag till avgörande avser de övriga omständigheter som den hänskjutande domstolen har hänvisat till, särskilt att de berörda bolagen betecknats som "deltagare i kartellen" i kommissionsbeslutet och i beslutet från den nationella konkurrensmyndigheten inte kriteriet att det ska föreligga ett nära samband mellan käromålen i sig, utan dessa omständigheter är endast relevanta för att bevisa att ett sådant nära samband föreligger.
- 73 Mot bakgrund av det anförda ska fråga 1 a i respektive mål besvaras enligt följande. Artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att det kan föreligga ett "tillräckligt nära samband", i den mening som avses i den bestämmelsen, mellan, å ena sidan, ett käromål mot en ankarsvarande som inte har befunnits vara ansvarig för en överträdelse av artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet vilken konstaterats av kommissionen eller av en nationell konkurrensmyndighet och, å andra sidan, käromål mot bolag beträffande vilka det finns grundade indicier för att de tillhör företag, i den mening som avses i unionens konkurrensrätt, som har tillskrivits ansvar för överträdelsen.

Fråga 1 b i respektive mål

- 74 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 1 b, vars lydelse är identisk i mål C-672/23 och mål C-673/23, för att få klarhet i huruvida artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att det vid bedömningen av huruvida det föreligger ett "tillräckligt nära samband", i den mening som avses i den bestämmelsen, mellan käromål mot flera svarande, ska beaktas – som ett fristående kriterium – om det var förutsebart för medsvarenden att talan skulle kunna väckas mot vederbörande vid ankarsvarandens forum.

- 75 Enligt lydelsen i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ingår inte förutsebarheten för medsvaren att talan skulle kunna väckas mot vederbörande vid ankarsvarandens forum som ett fristående behörighetskriterium. För att den bestämmelsen ska vara tillämplig krävs det endast att det ska föreligga ett "tillräckligt nära samband" mellan käromålen så att gemensam handläggning och dom ska vara påkallad.
- 76 Det framgår emellertid av skälen 15 och 16 i förordning nr 1215/2012 att förutsebarheten i fråga om domstolarnas behörighet är ett av behörighetsreglernas syften, eftersom förutsebarhet i detta hänseende gör det möjligt för kändanden att utan svårighet få reda på vid vilken domstol denne kan väcka talan och för svaranden att rimligen kunna förutse vid vilken domstol som vederbörande kan stämmas.
- 77 Den sålunda eftersträfvade förutsebarheten tjänar till att förverkliga målsättningen att stärka rättssäkerheten för personer etablerade i unionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 juli 2024, FTI Touristik (Utlandsanknytning), C-774/22, EU:C:2024:646, punkt 33).
- 78 Det framgår även av EU-domstolens praxis att kravet på förutsebarhet inte utgör ett fristående kriterium som tillkommer utöver rekvisiten i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012. Detta krav är uppfyllt när det är förutsebart för svarandena att de riskerar att stämmas i en medlemsstat där åtminstone en av dem har hemvist (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 december 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punkt 81 och där angiven rättspraxis).
- 79 Rättssäkerhetsprincipen kräver bland annat att de särskilda behörighetsreglerna ska tolkas så, att en normalt informerad svarande rimligtvis kan förutse vid vilka domstolar, utöver domstolarna i dennes hemviststat, som talan kan väckas mot honom eller henne (dom av den 13 juli 2006, Reisch Montage, C-103/05, EU:C:2006:471, punkt 25).
- 80 Såsom generaladvokaten har angett i punkterna 81–84 i sitt förslag till avgörande utgör förutsebarhet en allmän princip som styr behörighetsreglerna, vilken tar sig konkret uttryck i de kriterier som ska beaktas vid bedömningen av huruvida det föreligger ett nära samband, i den mening som avses i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012. De begrepp som används i denna förordning får således inte tolkas på ett sätt som strider mot denna princip. Denna princip ska i synnerhet anses iakttas när de fall i vilka det föreligger ett "tillräckligt nära samband" ur generell synvinkel är förutsebara för en svarande. Det räcker härvidlag att en omdömesgill och informerad svarande kan förutse inför vilka domstolar, utöver domstolarna i hemviststaten, som vederbörande skulle kunna stämmas vid. Med avseende på skadeståndstalan grundad på konkurrensrätten är detta fallet när en svarande, såsom en del av ett företag, har deltagit i en enda överträdelse av artikel 101 FEUF. Svaranden ska genom sitt deltagande anses ha skapat ett nära samband med övriga deltagare och kan rimligen förutse att vederbörande kan komma att stämmas vid den domstol där en annan del av företaget har sitt säte.
- 81 Mot bakgrund av det anförda ska fråga 1 b i respektive mål besvaras enligt följande. Artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att vid bedömningen av huruvida det föreligger ett "tillräckligt nära samband", i den mening som avses i den bestämmelsen, mellan käromål mot flera svarande utgör inte förutsebarheten för medsvaren att talan kan väckas mot vederbörande vid ankarsvarandens forum inte ett fristående kriterium, men ska beaktas såsom en allmän princip vid tillämpningen av den särskilda behörighetsregel som föreskrivs i den bestämmelsen.

Fråga 2 i mål C-672/23 och mål C-673/23 samt fråga 3 a–c i mål C-672/23 och fråga 3 i mål C-673/23

- 82 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 2 i mål C-672/23 och i mål C-673/23 samt fråga 3 a–c i mål C-672/23 och fråga 3 i mål C-673/23 för att få klarhet i vilken utsträckning vissa omständigheter som rör huruvida det finns fog för talan i de nationella målen ska beaktas vid tillämpningen av artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012. Den hänskjutande domstolen vill särskilt få klarhet i huruvida det finns anledning att beakta utsikterna till bifall för käromålet mot ankarsvaranden, särskilt när käromålet avser ersättning för skada som uppstått utanför EES, och huruvida följande faktorer får tas i beaktande som indicier: tillämpningen av presumptionen om moderbolags bestämmande inflytande (som är erkänd i konkurrensrätten) och den omständigheten att ett mellanliggande holdingbolag, som endast innehar och förvaltar aktier, uppfyller kriteriet att det ska föreligga ett konkret samband mellan dess ekonomiska verksamhet och föremålet för den överträdelse som moderbolaget befunnits vara skyldig till.
- 83 Den hänskjutande domstolen har att pröva en fråga om internationell behörighet i den mening som avses i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 och frågeställningarna i föregående punkt är därför endast användbara för avgörandet av de nationella målen, såvitt dessa frågeställningar avser fastställandet av denna behörighet. Mot denna bakgrund ankommer det på EU-domstolen att, i enlighet med den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 39 ovan, omformulera de frågor som hänskjutits.
- 84 Under dessa omständigheter ska den hänskjutande domstolen anses ha ställt fråga 2 i mål C-672/23 och mål C-673/23 samt fråga 3 a–c i mål C-672/23 och fråga 3 i mål C-673/23, vilka ska provas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att det vid bedömningen av huruvida det föreligger ett ”tillräckligt nära samband”, i den mening som avses i denna bestämmelse, mellan käromål mot flera svarande, ska beaktas vilka utsikterna för bifall till käromålet mot ankarsvaranden är, särskilt när detta käromål avser ersättning för skada som uppstått utanför EES, såsom ett indicium för att käranden inte på ett konstlat sätt har skapat förutsättningarna för att den bestämmelsen ska vara tillämplig.
- 85 För det första ska det erinras om att den domstol vid vilken talan väckts, vid sin prövning av om den är internationellt behörig, varken ska bedöma om talan kan tas upp till sakprövning eller om den är välgrundad, utan endast identifiera de anknytningsfaktorer till forumstaten som kan grunda dess behörighet enligt artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 (dom av den 13 februari 2025, Athenian Brewery och Heineken, C-393/23, EU:C:2025:85, punkt 41).
- 86 Rättssäkerhetsmålsättningen kräver i själva verket att den domstol vid vilken talan väckts kan pröva frågan om sin egen behörighet, utan att vara tvungen att pröva i målet i sak (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 januari 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punkt 61, och dom av den 29 juli 2024, FTI Touristik (Utlandsanknytning), C-774/22, EU:C:2024:646, punkt 33 och där angiven rättspraxis).
- 87 För det andra har EU-domstolen emellertid slagit fast att artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 inte kan tolkas så, att den gör det möjligt för en kärande att väcka talan mot flera svarande endast i syfte att undandra en av dem från domstolarna i den stat där denne har hemvist och således kringgå behörighetsregeln i denna bestämmelse genom att på ett konstlat sätt skapa eller bibehålla förutsättningarna för att nämnda bestämmelse ska vara tillämplig (dom av den 7 september 2023, Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, punkt 43 och där angiven rättspraxis).

- 88 EU-domstolen har funnit att det inte är fråga om något kringgående av regler när det, vid tidpunkten för väckande av talan, finns ett nära samband mellan käromålen mot respektive svarande, i den bemärkelsen att en gemensam handläggning och dom är påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar (se, analogt, dom av den 11 oktober 2007, Freeport, C-98/06, EU:C:2007:595, punkterna 52 och 54, dom av den 21 maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, punkt 28, och dom av den 7 september 2023, Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, punkt 44 och där angiven rättspraxis).
- 89 Av detta följer att när det finns ett samband mellan käromål i den mening som avses i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 vid den tidpunkt då talan i respektive mål väcks vid samma domstol, kan den domstolen konstatera ett kringgående eller ett missbruk av denna behörighetsregel endast när det finns övertygande bevis som gör det möjligt för domstolen att slå fast att käranden på ett konstlat sätt har skapat eller försökt att upprätthålla förutsättningarna för att den bestämmelsen ska vara tillämplig (se, analogt, dom av den 21 maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, punkt 29).
- 90 Det räcker härvidlag inte att det förefaller saknas fog för den talan som riktas mot ankarsvaranden. Vid tidpunkten för talans väckande måste denna talan vara uppenbart ogrundad eller konstlad eller helt sakna verkligt intresse för käranden (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juli 2006, Reisch Montage, C-103/05, EU:C:2006:471, punkterna 31 och 32).
- 91 I punkt 39 i sitt förslag till avgörande har generaladvokaten påpekat att den omständigheten att talan mot ankarsvaranden är uppenbart ogrundad kan utgöra ett indicium på att käranden på ett konstlat sätt har skapat förutsättningarna för att artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska vara tillämplig. EU-domstolen delar denna uppfattning.
- 92 För det tredje, beträffande frågan huruvida utsikterna till bifall av käromålet mot ankarsvaranden kan tas i beaktande som indicium för att bedöma om käranden avsett att kringgå behörighetsregeln i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012, erinrar EU-domstolen om att enligt artikel 1.1, artikel 2 led 6 och artikel 3.1 i direktiv 2014/104 ska alla fysiska eller juridiska personer som har lidit skada som orsakats av en överträdelse av konkurrensrätten, i den mening som avses i artikel 101 FEUF, kunna kräva och få full ersättning för den skadan, när det finns ett orsakssamband mellan skadan och en kartell eller förfarande som är förbjudet enligt artikel 101 (se, bland annat, dom av den 12 december 2019, Otis Gesellschaft m.fl., C-435/18, EU:C:2019:1069, punkterna 22, 23 och 30 och där angiven rättspraxis).
- 93 Om en kartell har genomförts inom den inre marknaden grundar sig unionens befogenhet att tillämpa sina konkurrensregler på sådana beteenden på territorialitetsprincipen, vilken är allmänt erkänd i internationell rätt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 september 1988, Ahlström Osakeyhtiö m.fl./kommissionen, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 och 125/85–129/85, EU:C:1988:447, punkterna 17 och 18).
- 94 En effektiv tillämpning av unionens konkurrensrätt inom hela den inre marknaden är, såsom framgår av skäl 1 i direktiv 2014/104, nödvändig för att förhindra att konkurrensen på denna marknad inte snedvrids. Talan om skadestånd inför de nationella domstolarna kan utgöra ett väsentligt bidrag till att upprätthålla en effektiv konkurrens i unionen (dom av den 14 juni 2011, Pfeiderer, C-360/09, EU:C:2011:389, punkt 29 och där angiven rättspraxis).

- 95 Det saknar betydelse att den skada för vilken ersättning yrkas har uppkommit utanför unionens territorium, förutsatt att det finns ett orsakssamband till det aktuella konkurrensbegränsande beteendet.
- 96 Den omständigheten att den skada som åberopas till stöd för en skadeståndstalan, som väckts vid en domstol i en medlemsstat avseende en skada som orsakats av en kartell, uppstått utanför EES, gör det inte i sig möjligt att anse att denna talan är uppenbart ogrundad i samband med att nämnda domstol prövar sin internationella behörighet.
- 97 Beträffande tillämpningen av presumptionen att ett moderbolag utövar ett bestämmande inflytande över sitt dotterbolags ekonomiska verksamhet, framgår det av EU-domstolens rättspraxis att begreppet företag, i den mening som avses i unionens konkurrensregler, inte kan ha olika räckvidd beroende på om det rör sig om påförande av böter eller om talan om skadestånd på grund av överträdelser av konkurrensreglerna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 mars 2019, Skanska Industrial Solutions m.fl., C-724/17, EU:C:2019:204, punkt 47).
- 98 Myndigheters tillämpning av unionens konkurrensregler (*public enforcement*) och mål om skadeståndstalan som väcks för överträdelser av dessa regler (*private enforcement*) ingår båda i ett och samma system för att genomföra unionens konkurrensregler, vilket syftar till att beivra företags konkurrensbegränsande beteenden och avskräcka dem från att ha sådana beteenden (se för ett liknande resonemang, dom av den 6 oktober 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punkt 37).
- 99 Det framgår av fast rättspraxis att presumptionen om moderbolagets bestämmande inflytande och ansvar, vilken har utvecklats inom ramen för angripande av kommissionsbeslut som antagits med stöd av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, även kan vara tillämplig när en fysisk eller juridisk person som påstår sig ha lidit skada till följd av att ett bolag deltagit i en överträdelse av unionens konkurrensregler har väckt talan mot ett annat bolag som äger samtliga eller nästintill samtliga aktier i det förstnämnda bolaget (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 februari 2025, Athenian Brewery och Heineken, C-393/23, EU:C:2025:85, punkt 39).
- 100 Av detta följer att den motbevisbara presumptionen att ett moderbolag, som direkt eller indirekt äger samtliga eller nästintill samtliga aktier i sitt dotterbolag, utövar ett bestämmande inflytande över dotterbolaget kan tillämpas vid skadeståndstalan för överträdelse av unionens konkurrensregler. Med avseende på prövningen av internationell behörighet enligt artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012, räcker det att den nationella domstolen konstaterar att det inte, vid skadeståndstalans väckande, är uteslutet att berörda svarande ingår i samma företag, i den mening som avses i konkurrensrätten.
- 101 Beträffande förekomsten av ett konkret samband mellan ett mellanliggande holdingbolags ekonomiska verksamhet, som enbart består i att förvalta och inneha aktier, och föremålet för den överträdelse som begåtts av modermoderbolag delar EU-domstolen generaladvokatens bedömning i punkt 62 i förslaget till avgörande att ett sådant holdingbolag, sett isolerat, endast innehar och förvaltar aktier och agerar inte som sådant på marknaden.
- 102 Det faktum att den person som tillskrivs ansvar för dotterbolagets beteende har formen av ett holdingbolag utgör inte hinder för att tillskriva ansvar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 juli 2013, kommissionen/Stichting Administratiekantoor Portielje, C-440/11 P, EU:C:2013:514, punkt 43, och dom av den 18 juli 2013, Schindler Holding m.fl./kommissionen, C-501/11 P, EU:C:2013:522, punkterna 101–116).

- 103 Såsom framgår av punkterna 57–63 ovan kan ett dotterbolags ekonomiska verksamhet tillskrivas ett mellanliggande holdingbolag när dotterbolaget, trots dess egna rättskapacitet, inte självständigt bestämmer sitt beteende på marknaden utan i huvudsak följer anvisningar från sitt moderbolag. Detta är i synnerhet fallet när ett dotterbolag till det mellanliggande holdingbolaget, över vilket holdingbolaget självt utövar ett bestämmande inflytande, bedriver en ekonomisk verksamhet som har ett konkret samband med föremålet för den överträdelse som modermoderbolaget begått.
- 104 Mot bakgrund av det anförda ska fråga 2 i mål C-672/23 och mål C-673/23 samt fråga 3 a–c i mål C-672/23 och fråga 3 i mål C-673/23 besvaras enligt följande. Artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att vid bedömningen av huruvida det föreligger ett ”tillräckligt nära samband”, i den mening som avses i denna bestämmelse, mellan käromål mot flera svarande, ska det inte beaktas vilka utsikterna för bifall till käromålet mot ankarsvaranden är. Nämnade utsikter kan emellertid beaktas som ett indicium för att käranden inte på ett konstlat sätt har skapat förutsättningarna för att den bestämmelsen ska vara tillämplig. Det faktum att den påstådda skadan, i en talan vid en domstol i en medlemsstat om skadestånd på grund av en kartell, har uppstått utanför EES innebär inte i sig att den domstolen måste anse att käromålet är uppenbart ogrundat i samband med att den prövar sin internationella behörighet.

Fråga 4 b i respektive mål

- 105 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 4 b i respektive mål, vars lydelse är identisk i mål C-672/23 och mål C-673/23, för att få klarhet i huruvida artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att den bestämmer både den internationella behörigheten och den territoriella behörigheten för den domstol i en medlemsstat inom vars domkrets ankarsvaranden har hemvist.
- 106 Enligt artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ”[kan] talan mot en person som har hemvist i en medlemsstat ... även [väckas] om han eller hon är en av flera svarande, vid domstol där någon av svarandena har hemvist, förutsatt att det finns ett tillräckligt nära samband mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom ska vara påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar”. Den bestämmelsen tar således sikte på domstolen där någon av svarandena har hemvist, såsom den domstolen fastställs enligt den berörda medlemsstatens nationella rätt.
- 107 EU-domstolen har funnit att hänvisningen till ”domstolen där [en part] har hemvist” ska förstås så, att den, för det första, anger den medlemsstat vars domstolar är behöriga och, för det andra, direkt och omedelbart ger såväl internationell som territoriell behörighet till domstolen på den ort där skadan uppkom (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 maj 2007, *Color Drack*, C-386/05, EU:C:2007:262, punkt 30, dom av den 15 juli 2021, *Volvo m.fl.*, C-30/20, EU:C:2021:604, punkt 33, dom av den 30 juni 2022, *Allianz Elementar Versicherung*, C-652/20, EU:C:2022:514, punkterna 37, 38 och 42, och dom av den 29 juli 2024, *FTI Touristik* (Utlandanknytning), C-774/22, EU:C:2024:646, punkt 42).
- 108 När det i förordning nr 1215/2012 hänvisas till ”domstolarna i en medlemsstat”, exempelvis i artikel 4.1, artikel 7 led 6 eller artikel 11 led 1 a i förordning nr 1215/2012, avser detta uttryck enbart den internationella behörigheten för domstolarna i den medlemsstaten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 juni 2022, *Allianz Elementar Versicherung*, C-652/20, EU:C:2022:514, punkterna 37, 38 och 42, och dom av den 29 juli 2024, *FTI Touristik* (Utlandsanknytning), C-774/22, EU:C:2024:646, punkt 42).

- 109 Beträffande frågan vilken domstol inom den sålunda fastställda medlemsstaten som är behörig, framgår det av lydelsen i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012, såsom den tolkats av EU-domstolen, att denna bestämmelse direkt och omedelbart ger både internationell och territoriell behörighet till domstolen på den ort där någon av svarandena har hemvist.
- 110 Såsom generaladvokaten har konstaterat i punkt 92 i sitt förslag till avgörande finner denna tolkning stöd i rapporten om konventionen av den 27 september 1968, som utarbetats av Paul Jenard (EGT C 59, 1979, s. 44). Av den rapporten framgår beträffande artikel 6 led 1 i konventionen, vilken motsvaras av artikel 8.1 i förordning nr 1215/2012, att behörighetsregeln i den artikeln ska förstås så, att den utser domstolen på den ort där någon av svarandena har hemvist som behörig domstol.
- 111 En sådan tolkning stämmer även överens med kravet på god rättskipning, eftersom den möjliggör en effektiv processrättslig handläggning av tvisten och att det är en och samma domstol som tar upp och värderar bevisningen samt minskar risken för motstridiga avgöranden (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 december 2025, Stichting Right to Consumer Justice och Stichting App Stores Claims C-34/24, EU:C:2025:936, punkt 73).
- 112 EU-domstolen påpekar att hopsamlandet av individuella yrkanden kan underlätta både utövandet av rätten till ersättning för skadelidande och arbetet för den domstol som prövar talan, med hänsyn till de särdrag som kännetecknar konkurrensrättsliga mål och i synnerhet den omständigheten att väckande av talan om skadestånd för överträdelser av konkurrensrätten i princip förutsätter komplicerade ekonomiska analyser och bedömningar av de faktiska omständigheterna. Med avseende på artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 kan den tekniska komplexiteten av de regler som är tillämpliga på mål om skadestånd för överträdelser av konkurrensrättsliga bestämmelser således motivera att behörighet koncentreras till en och samma domstol (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 december 2025, Stichting Right to Consumer Justice och Stichting App Stores Claims, C-34/24, EU:C:2025:936, punkt 74 och där angiven rättspraxis).
- 113 Mot bakgrund av det anförda ska fråga 4 b i respektive mål besvaras enligt följande. Artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att den bestämmer både den internationella behörigheten och den territoriella behörigheten för den domstol i en medlemsstat inom vars domkrets ankarsvaranden har hemvist.

Fråga 4 c i respektive mål

- 114 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 4 c i respektive mål för att få klarhet i huruvida artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att den utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat, vid vilken talan ursprungligen väckts med stöd av den bestämmelsen, som anser sig sakna territoriell behörighet för att pröva talan mot ankarsvaranden avsäger sig behörighet till förmån för en annan domstol i samma medlemsstat, vilken är territoriellt behörig enligt nationell rätt.
- 115 Den hänskjutande domstolen har anført att det är föga troligt att Draka Holding och Smurfit Kappa International är ankarsvarande i de mål som pågår vid den. Enligt den domstolen är det andra svarande etablerade i Nederländerna, men utanför Rechtbank Amsterdams (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) domkrets, som har denna egenskap.

- 116 EU-domstolen erinrar om att förordning nr 1215/2012 avser att på området för civilrättsligt och privaträttsligt samarbete förstärka det förenklade och effektiva systemet för behörighetskonflikter mellan domstolar, erkännande och verkställighet av domar i syfte att underlätta samarbetet mellan domstolar för att förverkliga unionens mål att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, vilket har som grund den höga grad av förtroende som måste föreligga mellan medlemsstaterna (dom av den 6 oktober 2021, TOTO och Vianini Lavori, C-581/20, EU:C:2021:808, punkt 67).
- 117 Det framgår inte av någon bestämmelse i förordning nr 1215/2012 att den förordningen skulle utgöra hinder för att en domstol i en medlemsstat förklarar sig obehörig till förmån för en annan domstol i samma medlemsstat.
- 118 Förordning nr 1215/2012 syftar inte till att harmonisera medlemsstaternas interna processrättsliga regler, utan till att – i förhållandena mellan medlemsstater – fördela behörigheten mellan domstolar för att avgöra tvister på privaträttens område (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 oktober 2021, TOTO och Vianini Lavori, C-581/20, EU:C:2021:808, punkt 68).
- 119 Beträffande processrättsliga regler följer det för övrigt av fast rättspraxis att det är de nationella processrättsliga regler som är tillämpliga vid den domstol där målet pågår som det ska refereras till, förutsatt att tillämpningen av dem inte undergräver den ändamålsenliga verkan av förordning nr 1215/2012 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 mars 1995, Shevill m.fl., C-68/93, EU:C:1995:61, punkt 36).
- 120 Av detta följer, såsom generaladvokaten har funnit i punkt 97 i sitt förslag till avgörande, att en domstol som anser sig sakna behörighet enligt nationella bestämmelser om nationell territoriell behörighet, med stöd av dessa regler, får avsäga sig behörighet till förmån för den domstol som den anser vara behörig, under förutsättning att denna avsägelse av behörighet inte undergräver den effektiva tillämpningen av förordning nr 1215/2012, i synnerhet avseende den särskilda behörighetsregeln i artikel 8 led 1 i förordningen.
- 121 Mot bakgrund av det anförda ska fråga 4 c i respektive mål besvaras enligt följande. Artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att den inte utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat, vid vilken talan ursprungligen väckts med stöd av den bestämmelsen, som anser sig sakna territoriell behörighet för att pröva talan mot ankarsvaranden avsäger sig behörighet till förmån för en annan domstol i samma medlemsstat som är behörig att pröva nämnda talan, förutsatt att avsägelsen av behörighet sker i enlighet med nationella processrättsliga regler och inte undergräver förordningens ändamålsenliga verkan.

Fråga 4 a i respektive mål

- 122 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 4 a i respektive mål, vars lydelse är identisk i mål C-672/23 och mål C-673/23, för att få klarhet i huruvida artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att flera svarande som är etablerade i samma medlemsstat tillsammans kan anses utgöra ankarsvaranden vid tillämpningen av den bestämmelsen.
- 123 Enligt fast rättspraxis är EU-domstolens uppgift rörande en begäran om förhandsavgörande att bidra till den faktiska lösningen av en tvist som rör unionsrätten och inte att uttala sig om allmänna eller hypotetiska frågor (dom av den 3 oktober 2019, A m.fl., C-70/18, EU:C:2019:823, punkt 73).

- 124 I de nationella målen är Rechtbank Amsterdams (Förstainstansdomstolen i Amsterdam) territoriella behörighet emellertid inte beroende av huruvida flera svarande som är etablerade i samma medlemsstat tillsammans kan anses vara ankarsvarande, i den mening som avses i artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012. Ett svar på fråga 4 a i respektive mål är därför inte ägnat att ha något inflytande på utgången i de nationella målen och ska därför anse uppenbart sakna relevans för att avgöra dessa mål.
- 125 Det saknas följaktligen anledning att besvara fråga 4 a i respektive mål.

Rättegångskostnader

- 126 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

- 1) Artikel 8 led 1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas så, att det kan föreligga ett ”tillräckligt nära samband”, i den mening som avses i den bestämmelsen, mellan, å ena sidan, ett käromål mot en svarande, som tjänar till att förankra behörigheten för den domstol vid vilken talan väckts, som inte har befunnits vara ansvarig för en överträdelse av artikel 101 FEUF och artikel 53 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet av den 2 maj 1992 vilken konstaterats av Europeiska kommissionen eller av en nationell konkurrensmyndighet och, å andra sidan, käromål mot bolag beträffande vilka det finns grundade indicier för att de tillhör företag, i den mening som avses i unionens konkurrensrätt, som har tillskrivits ansvar för överträdelsen.
- 2) Artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att vid bedömningen av huruvida det föreligger ett ”tillräckligt nära samband”, i den mening som avses i den bestämmelsen, mellan käromål mot flera svarande utgör inte förutsebarheten för medsvaramanden att talan kan väckas mot vederbörande vid den svarandens forum, som tjänar till att förankra behörigheten för den domstol vid vilken talan väckts, inte ett fristående kriterium, men ska beaktas såsom en allmän princip vid tillämpningen av den särskilda behörighetsregel som föreskrivs i den bestämmelsen.
- 3) Artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att vid bedömningen av huruvida det föreligger ett ”tillräckligt nära samband”, i den mening som avses i denna bestämmelse, mellan käromål mot flera svarande, ska det inte beaktas vilka utsikterna för bifall till käromålet mot den svarande, som tjänar att förankra behörigheten för den domstol vid vilken talan väckts, är. Nämnda utsikter kan emellertid beaktas som ett indicium för att käranden inte på ett konstlat sätt har skapat förutsättningarna för att den bestämmelsen ska vara tillämplig. Det faktum att den påstådda skadan, i en talan vid en domstol i en medlemsstat om skadestånd på grund av en kartell, har uppstått utanför EES innebär inte i sig att den domstolen måste anse att käromålet är uppenbart ogrundat i samband med att den prövar sin internationella behörighet.

- 4) Artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att den bestämmer både den internationella behörigheten och den territoriella behörigheten för den domstol i en medlemsstat inom vars domkrets den svarande, som tjänar att förankra behörigheten för den domstol vid vilken talan väckts, har hemvist.
- 5) Artikel 8 led 1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att den inte utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat, vid vilken talan ursprungligen väckts med stöd av den bestämmelsen, som anser sig sakna territoriell behörighet för att pröva talan mot den svarande, som tjänar till att förankra behörigheten för den domstol vid vilken talan väckts, avsäger sig behörighet till förmån för en annan domstol i samma medlemsstat som är behörig att pröva nämnda talan, förutsatt att avsägelsen av behörighet sker i enlighet med nationella processrättsliga regler och inte undergräver förordningens ändamålsenliga verkan.

Underskrifter